

3 november 2022
Blog Jumbo Klercq

De stem van de lerenden: voorlopige eindconclusies

De stichting ABC is een fervent pleitbezorger van aandacht voor de stem van de lerenden. Dit blog gaat over de conclusies uit de studiebezoeken.

Jumbo KLERCQ

De [stichting ABC](#) is een fervent pleitbezorger van aandacht voor de stem van de lerenden. Men maakte gebruik van het Erasmus+ programma om over de eigen grenzen heen te kijken en op zoek te gaan naar goede inspirerende voorbeelden. In drie Europese landen werden diverse organisaties en projecten bezocht. Eerder deden we hier verslag van:

- [ABC in Ierland op zoek naar The Learners Voice: inspraak en medezeggenschap van leerders in de volwasseneneducatie | EPALE \(europa.eu\)](#),
- [De stem van de lerenden in de volwasseneneducatie: Wales | EPALE \(europa.eu\)](#)
- [De stem van de lerenden in Vlaanderen | EPALE \(europa.eu\)](#).

In dit blog gaat het nu over de vraag welke conclusies en leerpunten hieruit getrokken kunnen worden.

In Ierland kent men regionale FET fora en het nationale FET forum. FET staat voor Further Education and Training (FET). In dit overheidsprogramma zitten de basisvaardigheden vanuit de volwasseneneducatie (zoals we dat in Nederland kennen onder de WEB), de non-formele volwasseneneducatie (in Ierland meestal Community Learning genoemd) en het beroepsonderwijs voor volwassenen (VET). Deze fora worden jaarlijks georganiseerd en hierin spreken deelnemers aan het programma zich uit over het aanbod en de uitvoering daarvan. De organisatie van de inspraak van leerders via FET concentreert zich vooral op evaluatie van het aanbod en aanbevelingen voor verbetering. Daarmee hebben leerders direct invloed op aanbod en kwaliteit. Zoiets zou ook in Nederland zinvol zijn. Het feit dat die evaluaties door leerders systematisch worden uitgevoerd door een onafhankelijke organisatie en vervat in een rapport maakt het des te waardevoller. De slager keurt hier duidelijk niet zijn eigen vlees. Dat vraagt wel een landelijke aanpak en strategie.

In Nederland concentreert inspraak zich vooral op lokaal niveau met een sterke focus op het meedenken over toegankelijkheid van overheidscommunicatie en gemeentelijke diensten en regelingen. Inspraak in beleid komt nog nauwelijks van de grond en systematische evaluatie van het aanbod van aanbieders kennen we in de volwasseneneducatie niet of nauwelijks. Implementatie van een concept zoals in Ierland zou een enorme stap vooruit zijn. De landelijke overheid zou hierin het voortouw moeten nemen. Bij een landelijke strategie zou het niet alleen om de doelgroep van ABC (NT1) moeten gaan, maar zouden ook NT2 leerders en deelnemers aan cursussen rekenen en digitale vaardigheden betrokken moeten worden.

Een ander interessant punt is de inspraak van leerders in de besturen of organisaties van allerlei stakeholders. Dit kwamen we zowel in Ierland als in Wales tegen: deze inspraak is bij wet of in verordeningen vastgelegd en geregeld. Ook dat zou in Nederland vrijwillig of verplicht geïmplementeerd kunnen worden door organisaties in het veld, om te beginnen bij het programmteam [Tel mee met Taal](#), de [stichting Lezen & Schrijven](#), maar ook bij de roc's, de bibliotheken en bij particuliere aanbieders. Interessant is ook het idee van een jaarlijks uit te reiken prijs zoals de koepelorganisatie voor volwasseneneducatie [AONTAS](#) die heeft ingesteld voor de organisatie die het beste initiatief heeft om lerenden een stem te geven.

In Wales kwamen onder de indruk van de rol van de vakbond. Die kent een sterke focus op volwasseneneducatie. Men wordt hiervoor ook gefinancierd door de overheid. Het systeem met ambassadeurs in de bedrijven werkt goed en is ook een idee voor Nederland. Onze vakorganisaties kennen zo'n traditie niet. Wellicht is het voor ons de moeite waard om dit met de werknemers- en werkgeversorganisaties en ook met de O&O fondsen te bespreken. In Wales werkt men vanuit een bredere meer integrale scope dan hier in Nederland. Ook ABC zou zich kunnen verbinden aan een breder doel, zonder de focus op laaggeletterdheid en de rol daarvan de binnen ABC te verliezen. Dat kan meer vruchten doen afwerpen. Voorwaardelijk is dan krachten bundelen met aanverwante organisaties zoals [Learn for Life](#).

In het tweede mobiliteitsproject werden verschillende organisaties in Vlaanderen aangedaan. In België is net als in Nederland de inspraak in en op het beleid niet geregeld en grotendeels afhankelijk van hoe instellingen daar lokaal mee bezig zijn. Inspraak van de lerenden is niet structureel ingebed. Ons doel was dan ook niet nieuwe voorbeelden van inspraak en beleidsparticipatie, het accent lag nu vooral op de verschillende rollen en taken in het kader van inspraak en betrokken zijn bij het ontwikkelen van beleid. We zijn in dat verband interessante projecten op het gebied van armoedebestrijding tegengekomen, waarin met speciaal daarvoor opgeleide ervaringsdeskundigen gewerkt wordt. Zowel de training van taalambassadeurs van [LIGO](#), de koepel voor basiseducatie, het [Antwerpse project Bind-Kracht](#) en het curriculum van de opleiding voor ervaringsdeskundigen van [LINK Armoede](#) leverde interessante aanknopingspunten op. Het is de moeite waard dit curriculum

verder te bestuderen en na te gaan of er geen minder zware en kortere variant uit te halen valt, misschien opgedeeld in verschillende modules.

Conclusies

Inmiddels heeft ABC mede op basis van de opgedane bevindingen de basistraining voor taalambassadeurs uitgebreid met een specialisatie naar vier verschillende rollen:

1. De voorlichter
2. De werver
3. De tester
4. De beleidsbeïnvloeder

Daarbij is aandacht besteed aan de benodigde competenties voor iedere rol. Hoewel het competentieprofiel voor de beleidsbeïnvloeder nog in ontwikkeling is, is er al wel mee geëxperimenteerd in het project innovatiekamers in vier gemeenten en bij de inhoud van de beleidshulp (www.abcbeleidshulp.nl), een handreiking voor de gemeente en bij de nieuwe modules boven op de basistraining. Om tot een meer structurele aanpak van de inspraak van de lerenden te komen zijn echter andere acties nodig. Wellicht kunnen Stichting ABC en Learn for Life hierover samen in de toekomst een kennissessie organiseren, zo mogelijk samen met het Ministerie van OCW. Wordt vervolgd!